

Plv. hoge commissaris te Djakarta (Gieben) aan minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Van Maarseveen), 13 sept. 1950

Voor Van Maarseveen persoonlijk, mede voor Stikker en Fockema persoonlijk.

Cutts kwam mij gisteravond verslag uitbrengen van zijn onderhoud met Natsir, waarbij Wongsonogoro tegenwoordig was, Natsir bleek de brief van de UNCI van 4 Aug. (zie mijn SP 11) niet te kennen en zeide het te waarden, dat Cutts hem er op attent maakte. Cutts heeft Natsir als voordeel van het aanvaarden van het aanbod van de UNCI - behalve dan kans op succes - genoemd, dat ook mislukken van de poging van de UNCI de positie van de RI tegenover de Zuidmolukse-Republiek internationaal in ieder geval zou versterken. Toen Cutts verzocht het de UNCI niet aan te doen, de militaire actie te beginnen voordat antwoord op de brief van 4 Aug. was gegeven, zei Natsir dat zijn kabinet omtrent het inzetten van een militaire actie nog geen beslissing had genomen; dat hij het probleem onverwijld volle aandacht zou geven en de UNCI zeer spoedig op de brief zou antwoorden. In de loop van gisteren kregen Cutts en ik onafhankelijk van elkaar enige berichten, die erop wezen dat de militaire voorbereidingen hokten. Zo heb ik vernomen, dat gistermorgen de leider der expeditie niet is vertrokken (zie mijn SP 13). Wellicht speelt hier een rol de situatie te Ternate, waar het onmogelijke optreden van een APRI-commandant, die o.a. de Etat Major van een KPM-schip heeft willen arresteren omdat de bar niet werd opengehouden, voor de directie van de KPM aanleiding was op 11 dezer aan de RI te schrijven, dat de KPM die plaats voorlopig niet meer zou aandoen. Ternate is de bevoorradingshaven van de voorgenomen actie. Dat een actie op het punt van losbarsten was, staat voor mij vast. Zij was al dan niet met voorkennis van althans een deel van het vorige kabinet door de militairen beraamd. Het nieuwe kabinet, met duidelijke uitzondering van de Sultan, was er waarschijnlijk niet van op de hoogte. Mogelijk is de ontwikkeling der allerlaatste dagen aldus geweest, dat de actie door verschillende technische oorzaken (Ternate) is vertraagd en daardoor het nieuwe kabinet, op de dreigende actie geattendeerd, dat kans tot tijdig ingrijpen heeft gekregen. Het gevaar lijkt echter nog niet geweken.